

Overzicht wetgeving m.b.t. duurzaamheid

Hernieuwbare energie De EU streeft ernaar om in 2020 20% van haar energiebehoefte uit hernieuwbare bronnen te putten, namelijk uit zonne-energie, windenergie, waterkracht, getijdenenergie, geothermische energie en energie uit biomassa. De lidstaten moeten daartoe nationale actieplannen en een nationaal streefcijfer voor het aandeel energie uit hernieuwbare bronnen opstellen. Er zijn geen verplichtingen rechtstreeks aan decentrale overheden opgelegd, maar via de klimaatakkoorden met het Rijk hebben ook decentrale overheden taken gekregen.

Klimaatadaptatie: is volgens de Europese definitie het aanpassen aan de klimaatverandering met maatregelen als het ophogen van dijken, het aanpassen van waterreserves en het aanpassen van bouwvoorschriften. Voor decentrale overheden gelden geen rechtstreekse Europese verplichtingen op dit gebied. Adaptatiestrategie. De EU heeft in 2013 een strategie voor aanpassing aan klimaatverandering gepubliceerd. Hierin zijn acties opgenomen gericht op het ondersteunen van lidstaten, regio's en steden bij de integratie van klimaatadaptatie in hun beleid. Adaptatiemaatregelen worden veelal genomen op nationaal en regionaal niveau. Decentrale overheden zijn hierbij betrokken via de klimaatakkoorden van het Rijk.

Voor decentrale overheden gelden vanuit Europa regels voor energie efficiëntie. Concreet krijgen gemeenten, provincies en waterschappen hiermee te maken bij de aanschaf van producten en diensten. Ook gelden normen voor energie-efficiëntie in (decentrale) overheidsgebouwen.

Energie-efficiency: In de Richtlijn Energie-efficiëntie staan verplichtingen voor (decentrale) overheden, met betrekking tot het energieverbruik in overheidsgebouwen en de aanschaf van energie-efficiënte producten en diensten. In de eerste instantie wilde de Europese Commissie zowel nationale als decentrale overheden verplichten elk jaar 3% van hun gebouwen zo te verbeteren dat zij de hoogste energiestandaard verdienen. Ook het duurzaam inkopen van producten met een Europees A-label wilde de Commissie verplichten. In de huidige richtlijn zijn deze verplichtingen beperkt tot de nationale overheid. De nationale overheid kan de decentrale overheden wel aanmoedigen om soortgelijke maatregelen te nemen.

De Implementatiewet richtlijn energie-efficiëntie zet de Europese richtlijn energie-efficiëntie (2012/27/EU) om in Nederlandse wetten. In dit wetsvoorstel is, conform vaststaand kabinetsbeleid, ten opzichte van de richtlijn geen aanvullend nationaal beleid opgenomen. Het wetsvoorstel wijzigt de Wet implementatie EU-richtlijnen energie-efficiëntie, de Elektriciteitswet 1998, de Gaswet en de Warmtewet.

(Overheids)gebouwen: Decentrale overheden hebben een voorbeeldrol op het gebied van energiebesparing. Sinds 2002 zijn er Europese regels voor de energie-efficiëntie van gebouwen. In 2010 is de Richtlijn Energieprestaties gebouwen vastgesteld. Volgens deze richtlijn moeten overheidsgebouwen aan bepaalde normen voldoen. De richtlijn is in Nederland via een wijziging van de Woningwet, het Bouwbesluit, het Besluit energieprestaties gebouwen en enige andere wetten geïmplementeerd. Ook heeft het Rijk een nationaal plan bijna-energie neutrale gebouwen opgesteld (NEEAP, september 2012). Het NEEAP bevat een beschrijving van maatregelen ter bevordering van energiebesparing in Nederland, een berekening van de besparingen en rapportageverplichtingen die voortvloeien uit de Europese richtlijn

Het Bouwbesluit bevat de technische eisen voor het bouwen van bouwwerken. De energieprestatienorm (EPC) waaraan gebouwen moeten voldoen, is opgenomen in hoofdstuk 5 van het Bouwbesluit 2012. In het Bouwbesluit is de EPC-grenswaarde per gebruiksfunctie van een bouwwerk voorgeschreven. Zo geldt voor een woning een EPC van ten hoogste 0,8 en voor een

Bijlage 4

kantoorgebouw een EPC van ten hoogste 1,1. Onder invloed van de Europese richtlijn voor gebouwen is de overheid voornemens deze grenswaarden fors aan te scherpen. Voor woningbouw is de EPC van 0,6 in 2011 naar 0,4 in 2015 gaan en, zal voor zover haalbaar, in 2020 naar 0,0 gaan. Nieuwe overheidsgebouwen moeten naar verluid vanaf 2018 (bijna) energieneutraal worden gebouwd. De wettekst van het Bouwbesluit waarin dit wordt geregeld is nog niet bekend gemaakt.

Bestaande gebouwen: Het Besluit energieprestatie gebouwen ('het Besluit') dient ter implementatie van de Richtlijn 2002/91/EG ('de Richtlijn'). De strekking van de Richtlijn is het stimuleren van een verbeterde (duurzamere) energieprestatie van gebouwen. Met het Besluit en de Regeling energieprestatie gebouwen ('de Regeling') de verplichting tot energiecificering van gebouwen in ons nationale stelsel geïmplementeerd. Bij de bouw, verkoop of verhuur van een gebouw dient aan de eigenaar, dan wel door de eigenaar aan de toekomstige koper of huurder, een energielabel te worden verstrekt. Het energielabel geeft op basis van het gestandaardiseerd gebruik van een gebouw inzicht in de benodigde hoeveelheid energie en bevat voorts referentiewaarden, zodat de gebruiker de energieprestatie van het gebouw met de energieprestatie van andere gebouwen kan vergelijken. De vraag is echter of het Besluit en de Regeling tot gevolg zullen hebben dat de doelstellingen van de Richtlijn, te weten het stimuleren van een verbeterde, duurzame energieprestatie van gebouwen, zullen worden behaald. Er is niet voorzien in enig bestuursrechtelijk- danwel strafrechtelijk handhavingssysteem, voor het geval dat de energielabelplicht niet wordt nagekomen.

De verplichting voor publieke gebouwen om het energielabel zichtbaar te tonen, geldt bij publieke gebouwen groter dan 250 m²;

Duurzame openbare verlichting: Decentrale overheden gebruiken steeds meer energiezuinige verlichting. Een belangrijke oorzaak is de Europese regelgeving met energie-efficiëntie eisen voor verlichting. In het energieakkoord voor duurzame groei is een doelstelling opgenomen over openbare verlichting. Er wordt als doel gesteld dat er 20% energie bespaard moet worden bij openbare verlichting en verkeersregelinstallaties in 2020 ten opzichte van 2013 en 50% in 2030. Verder moet 40% van de openbare verlichting voorzien zijn van slim energiemanagement in 2020 en is 40% energiezuinig. Rijkswaterstaat moet per 2014 in tunnels energiezuinige openbare verlichting plaatsen bij nieuwbouw en renovatie. Samen moeten de gemeenten, provincies, waterschappen en Rijkswaterstaat ervoor zorgen dat deze doelstellingen gehaald worden.

Duurzaam inkopen: Decentrale overheden besteden steeds vaker binnen het inkoop- en aanbestedingsbeleid aandacht aan duurzame inkoop. Ook in Europa staat duurzaam inkopen sinds enkele jaren hoog op de agenda. De Europese Commissie ziet duurzaam inkopen als een instrument om duurzame economische groei te bevorderen. Naast het milieuaspect (green public procurement, GPP) krijgt het sociale aspect de laatste jaren ook steeds meer aandacht.

In de aanbestedingsrichtlijnen 2004/18 en 2004/17 wordt voor het eerst aandacht besteed aan het meenemen van milieuoverwegingen in het gunningproces. Ook de nieuwe aanbestedingsrichtlijnen bieden aanbestedende diensten mogelijkheden en instrumenten om bij te dragen aan de doelstellingen van de EU2020-strategie. Met de aanpassing van de aanbestedingsrichtlijnen krijgen decentrale overheden meer mogelijkheden om deze strategie na te leven. Het onderwerp inkopen en aanbesteden is geregeld in diverse Europese richtlijnen, die onder meer zijn omgezet in de Nederlandse Aanbestedingswet en de wet Markt en Overheid. In gunningcriteria mogen (in specifieke omstandigheden) criteria inzake milieubescherming / duurzaamheid worden opgenomen. Adviesorgaan Pianoo ondersteunt overheden door middel van het opstellen van voorbeeldcriteria voor duurzame inkoop van verschillende productgroepen.

Duurzame bedrijven: Op grond van artikel 2.15 van het Activiteitenbesluit kan de drijver van een inrichting met een energiegebruik van meer dan 50.000 kWh aan elektriciteit of 25.000 m³ aardgasequivalenten aan brandstoffen kan – onder omstandigheden na het hebben verricht van een energiebesparingsonderzoek – worden verplicht alle bekende energiebesparingsmaatregelen te nemen met een terugverdientijd van vijf jaar of minder.

Gemeente
EDAM
VOLENDAM

Bijlage 4

De Wet milieubeheer bevat sinds 1987 een titel over milieuverslaglegging en sinds 1999 bestaat voor 250 locaties van ondernemingen een wettelijke verplichting om een milieujaarverslag (MJV) op te stellen.